

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s posiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr., — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deložniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se natane enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Grof Taaffe †.

Minoli petek, dne 29. novembra, je umrl po dolgi, mučni bolezní bivši ministerski predsednik, grof Taaffe na svoji graščini Nalževo na Češkem v 63. letu svoje dobe. Bil je dvakrat ministerski predsednik in trikrat minister za notranje stvari. Prvokrat je postal minister l. 1867. in zadnjič se je odpovedal ministerstvu meseca oktobra 1893. Največ je za Avstrijo storil, ko je bil drugokrat ministerski predsednik in sicer dobrih štirinajst let, od dne 12. avgusta 1879 do meseca oktobra 1893.

Grof Taaffe je v prvi vrsti bil zvest služabnik svojega cesarja. Imel je mnoge lepe lastnosti, zlasti mora vsakdo priznati, da najlepša njegova čednost je bila neomahljiva zvestoba do presvetlega vladarja. Vsled tega je cesarja vest o Taaffejevi smrti nemilo pretresla, kar se razvidi iz besedij, katere so v tolažbo pisali grofici udovi, ki se tako-le glasijo: »Dasi sem bil pripravljen na najhujše, vendar me je bolešno pretresla žalostna vest o smrti Vašega soproga. Po njegovi smrti ni zadela Vas in Vaše rodbine nenadomestna zguba. V blagem pokojniku sem zgubil tudi jaz mnogoizkušenega prijatelja, domovina enega najzvestejših sinov, država pa, s koje najnovejšo pogodovino je bilo tesno združeno njegovo ime, je zgubila služabnika, delajočega s požrtvovalno udanostjo. Bog Vam podeli tolažbe in moči!«

Ko je pokojni grof Taaffe l. 1879. postal drugokrat ministerski predsednik, so si pod njegovo vladlo Slovani nekoliko oddahnili; oživel jim je upanje do boljše bodočnosti zlasti potem, ko je Taaffe slovesno izjavil, da Avstrija bodi varno zavetišče vsem narodom in da tudi Slovanov ni smeti pritiskati na steno. S tem programom je zvalil zastopnike češke v državni zbor, kamor se niso hoteli pokazati celih 11 let, in posrečilo se mu je, da je s početkom imel močno večino, takozvani »železni obroč«. S to večino, v kateri so bili Čehi, Poljaki, Slovenci, Hrvati in konservativni Nemci, se je krepko postavil nasproti nemškim liberalcem, ki so do onih dob bili vajeni le gospodovati.

Sicer Taaffe nič ni posebnega ukrenil na korist katoliški cerkvi, vendar so administrativnim potom katoličani maksikaj dosegli. Tudi v narodnem oziru so Slovani pod Taaffejem dobivali le drobtinice, vendar so avstrijski podaniki bili lahko z njegovo vladlo zadovoljni, ker je finančni minister Dunajewski rešil državo gospodarskega propada. Minister Dunajewski je namreč odpravil v državni upravi vedni primanjkljaj, ki je v dobi liberalnega gospodstva naraščal od leta do leta. Uvedla se je postava zoper oderuštvo, ustanovile so se pošne hranilnice in dala se je volilna pravica petakarjem, ki so v nekaterih mestih krščanskim kandidatom pripomogli do zmag. S temi naredbami je grof Taaffe po-

kazal, da se dá v Avstriji tudi brez nemških liberalcev vladati. Naj bi višji krogi tega nikoli ne pozabili!

Grof Taaffe je sicer češke zastopnike spravil v državni zbor, toda ni jih zadovoljil, še manj pa so češki mestni in kmečki volilci bili zadovoljni z vladlo. Začetkom l. 1891. je bil razpuščen državni zbor. Pri novih volitvah na so Češkem v mestih in na kmetih zmagali Mladočehi, in od tega časa se je začel Taaffe dobrikati liberalcem. Dunajewski se je moral umakniti Steinbachu, levičar grof Kuenburg je vstopil v ministerstvo, vsprejela se je uravnava valute, in tudi minister Pražak je moral odstopiti. In ko je Taaffe hotel vpeljati novo volilno pravico, katera bi se močno razširila v mestih in na kmetih tudi na one, ki nič direktnega davka ne plačujejo, moral je meseca oktobra l. 1893. odstopiti. Nato je živel mirno na svoji graščini Nalževo na Češkem, kjer pa je pred dvema mesecema nevarno zbolel in kakor smo že omenili, umrl je dne 29. nov. Ob njegovem grobu mora vsakdo priznati, da je bil eden najznamenitejših avstrijskih državnikov.

Zoper dvojno mero.

Dne 6. novembra t. l. je naš gospod državni poslanec dr. Lavoslav Gregorec interpeloval ali vprašal v državnem zboru ministerskega predsednika, grofa Badenijskega, kot ministra notranjih stvari o tej le zelo važni reči:

Vsled interpelacije, prebrane dne 18. julija 1895 v visoki poslanski zbornici državnega zbora, nastavljal se je pri c. kr. davkarskem uradu v Ljutomeru na južnem Štajarskem neki gospod Moric Schreiber kot zemljemerec, kateri pa tamošnjemu prebivalstvu napravlja mnogo neprilik, ker je slovenskega jezika popolnoma nezmožen in se mora posluževati tolmača.

Ker se na to interpelacijo takratni minister notranjih stvari ni oziral, hotele so si tamošnje občine pomagati s peticijami do visokega c. kr. finančnega ministerstva, in so njih zastopi sklenili, takšne prošnje odposlati. Kar nihče ne bi pričakoval, nasprotuje temu početju c. kr. okrajno glavarstvo v Ljutomeru s tem, da prepoveduje izvrševanje takih sklepov. Tako je ustavilo sklep občine Stara cesta, ki prosi finančno ministerstvo, naj se namesti slovenskega jezika zmožen zemljemerec, in sicer z odlokom v Ljutomeru, dne 21. septembra 1895 štev. 9093 s tem, da je početje občinskega zastopa označilo kot prekoračenje njegovega delokroga.

To mnenje c. kr. okrajnega glavarstva v Ljutomeru pa nikakor ne more biti postavno, kajti je zoper člen 2 državne osnovne postave z dne 2. decembra 1867, drž. zakonik št. 142, ki določuje: »Vsakdo ima pravico